

Filosofie v krizi: „surfování“

Ve filosofii se silně rozšířil jistý zvyk, lépe pažvyk, že samo filosofování se provádí formou surfování na povrchu probírané tematiky, přičemž surfující se odráží od větších vln, vyvolaných většími mysliteli, využívá jejich ‚energie‘ a nechává se jimi chvíli nést, než se objeví jiná větší vlna, která zase surfujícího poponese dál. Přitom se hodnotí a posuzuje zejména obratnost surfujícího, místo aby se ohledávaly zdroje a základy jeho vlastní filosofie. Filosofická komunikace se tak dostává do situace pěny, jež je sice vždy v posledu nesena vodou, ale která vlastně vodu skrývá a nedovoluje pohled ani na samu hladinu, natož pod ni. Velikost vln není zkoumána, pozornost je v nejlepším případě věnována pění na vlnách (která se ovšem zvedá a zase klesá s vlnící se vodou), ale hlavně obratnosti surfařů. – Je ovšem pravdou, že nikdy nelze probírat vše do detailu a že čas od času jsou odkazy na již jednou (někým) probranou tematiku nezbytné. Ale nikdy nelze uznat text, který se omezuje na takové poukazy, staví jeden proti druhému a neukáže své vlastní řešení ani tam, kde je nebo by měla být jeho práce soustředěna. Taková praxe představuje vlastně opuštění filosofie a vskutku filosofického zkoumání a přechází do pouhé rétoriky. Přitom vyvolává jisté „dojmy“ nebo na ně dokonce jen rezonující navazuje, aby jim vyhověla. Práce pak nemá vlastního výsledku, nýbrž jen potvrzuje to, co už v jistém naladění panovalo předtím, anebo – což je jen jiná podoba servilní konformity – dehonestuje a jakoby vyvrací jiné pozice, které jsou ovšem také „přítomny“ v pouhém oparu negativní nálady ještě dříve, a tedy bez přispění nového autorova sdělení. Zkrácené poukazy na skutečné „vlny“, po nichž se surfuje, jsou pečlivě zašifrovány do jakéhosi „ptydepe“ některé ze skupin, tak aby co nejvíc znesnadnily kritickou analýzu a eventuální vyvracení.

(Písek, 030803–1.)